

Ir vėl Porciunkulė, ir vėl miesto šventė...

Vitalija VALANČIUTĖ

Pirmąjį rugpjūčio sekmadienį salantiškiai, jų artimieji ir giminės bei miesto svečiai pėsti ir ratuoti plūdo į Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų vardu konsekruotą bažnyčią švęsti žemaitiškai vadinamų "Parcinkulio" atlaidų. Tai tradiciniai šios bažnyčios atlaidai. Senieji žmonės mena, kad jie savo vaikystėje rankoje nešini batelius skubėjo į Porciunkulės atlaidus. Dabar į tuos pačius atlaidus renkasi jų anūkai.

Per Porciunkulę galima pelnyti visuotinius atlaidus

Nežinantiems, kas tie Porciunkulės atlaidai, truputėlis istorijos. Pradžioje šiuo vardu Subasio kalno benediktinai vadino savo mažytį, miško apsuptą žemės kampelį Asyžiaus priemiestyje, kur stovėjo Marijos, Angelų Karalienės, bažnytėlė. Vėliau taip imta vadinti VI amžiuje statytą bažnytėlę. Nuo 576 metų prie jos gyveno keli benediktinai, bet 1175 metais pradėjusią griūti bažnyčią jie apleido. Tik šv. Pranciškus pasigailėjo Porciunkulės ir 1209 metais ją atnaujino. Šv. Pranciškus čia į savo ordiną priėmė pirmuosius brolius, iš čia juos siuntė sakyti pamokslų, čia kviesdavo kapitulas, vienuolės abitu apvilko šv. Klarą, čia jis ir mirė. Vėliau, statant šioje vietoje Marijos, Angelų Karalienės, baziliką, Porciunkulė buvo išsaugota bazilikos viduje. 1216 metais šv. Pranciškus gavo popiežiaus Honorijaus III malonę, kad tikintieji, atlikę išpažintį ir lankydami Porciunkulės bažnytėlę, gautų visuotinius atlaidus. Pradžioje atlaidai buvo suteikti tik kartą per metus (rugpjūčio 2-ą dieną), vėliau popiežiai juos suteikdavo kasdieną Porciunkulę lankantiems ir net toties quoties, t.y. tiek kartų, kiek kartų dienoje ją aplankys. Dar vėliau Porciunkulės atlaidai buvo suteikiami tik per Marijos, Angelų Karalienės, šventę nuo rugpjūčio 1 dienos 12 val. iki rugpjūčio 2 dienos 12 val. nakties visoms pranciškonų bažnyčioms. Vyskupų prašomas šv. Sostas dabar suteikia Porciunkulės atlaidus ir kitoms bažnyčioms. Būtinoms sąlygoms atlaidams gauti: išpažintis, švč. Komunija, bažnyčios lankymas, šeši „Tėve mūsų“, „Sveika, Marija“ ir „Garbė Dievui“ popiežiaus intencija.

Nevalia grįžti be lauktuvių

Rugpjūtis salantiškiams dovanoja ne tik Porciunkulės atlaidus, bet ir miesto šventę, kurią organizuoja Salantų miesto seniūnija ir kultūros centras. Kaip ir kasmet netrūko šventėje iškilmingumo, šurmilio, triukšmo, paprastumo, sportinio azarto, linksmumo, o pasisukioję šventinėje mugėje nė vienas namo be lauktuvių negrįžo. Sekmadienio rytą centrinėje miesto gatvėje šurmuliavę amatininkai, tautodailininkai ir prekybininkai siūlė šventės dalyviams visokiausių „monų“: nuo medinio šaukšto iki lininių aprėdų, nuo šilko skarelės iki prietaiso sūriams slėgti, nuo vaistažolių arbatos iki kvepiančio ir gardaus tradicinio Salantų pyrago... Susirinkusiuosius linksmino Salantų, Imbarės ir Skuodo saviveiklininkai.

Dovana miestui ir jo žmonėms – akmeninis kryžius

Porciunkulės atlaidų šv. Mišias aukėjo ir pamokslą pasakė svečias kunigas teologijos mokslų daktaras, Klaipėdos Juozapo darbininko parapijos klebonas Vladas Gedgaudas. Beje, šiam dvasininkui dalyvauti šiuose atlaiduose labai malonu buvo ir dėl to, kad šalia Salantų esantis Laivių kaimas yra jo tėviškė. Po Šv. Mišių šventės dalyviai iškilminga eisena ėjo links Salantų – Skuodo – Plungės sankryžos, kur ant kalvelės iškilo didingas akmeninis kryžius su parapijos klebono Petro Smilgio pasiūlytu užrašu: „Tavo globai pavedame čia gyvenančius, atvykstančius ir pravažiuojančius“. Visų susirinkusiųjų akivaizdoje šis akmenoriaus Kazimiero Daukšos sukurtas, pagamintas ir pastatytas kryžius buvo pašventintas. „Manau, kad čia iškilęs kryžius visus laimins ir globos. Taip pat noriu, kad šis tikėjimo ir vilties simbolis parodytų, kad ne viskas šiandien yra labai blogai, kad ne viskas grįsta materializmu, savanaudiškais išskaičiavimais, kad egzistuoja aukštesnės vertybės. Esu dėkingas visiems draugams ir bendraminčiams, palaikiusiems šią idėją ir padėjusiems ją įgyvendinti“, - kalbėjo K. Daukša. Rajono meras Juozas Mažeika pasidžiaugė, kad salantiškiai puošia savo miestą, kad bendruomenė yra gana susitelkusi sprendžiant miestui ir jo gyventojams svarbius klausimus ir kad pagaliau ir šį kraštą pasieks Europos Sąjungos (ES) parama ir žmonės galės naudotis naujais vandentiekio ir nuotekų tinklais. Meras padėkos raštais apdovanojo akmeninio kryžiaus autorių K. Daukšą už indėlį gražinant miestą, Vaidutį Butkų už aktyvią bendruomeninę veiklą bei Raimondą Preibį už paramą kultūriniais ir sportiniais renginiais.

Vakarop šventės renginiai persikėlė į miesto stadioną. Buvo pagerbti miesto tvarkingiausių sodybų šeimininkai. Jiems Salantų miesto seniūnas Kazimieras Galdikas ir kultūros centro direktorė Stasė Preibienė įteikė atminimo dovanėles ir padėkos raštus.

Šėlti kartu kvietė Salantų kultūros centro linijinių šokių grupė, nuobodžiauti susirinkusiesiems neleido skambios Antano Valinsko ir Sauliaus Alonderio bei Salantų kultūros centro kapelos dainos.

Vietinius atlikėjus suskubo keisti žinomos scenos žvaigždės: grupės „Studija“ ir „Tabasco“ bei Česlovas Gabalis.

Vainiką tradicinei miesto šventei uždėjo įspūdingi fejerverkai.

Foto Vitalijos Valančiutės, Almos Preibienės ir Vaclovo Kaubrio. Foninė muzika iš dainos "Salonta" grupės "Ciongs".